

Поправки:

10.03.2022. закон / LV, 50A, 11.03.2022. / Вступає в силу 12.03.2022.

Сейм прийняв і президент
держави проголошує такий закон:

Закон про підтримку цивільного населення України

Стаття 1. Ціль закону

Ціль закону - надання підтримки цивільному населенню України, які залишають Україну або які не можуть повернутися в Україну через збройний конфлікт, спричинений Російською Федерацією під час цього збройного конфлікту, а також надання спільної підтримки суспільству України. Підтримка, яка передбачена цим Законом, надається під час конфлікту. Цивільне населення України у розумінні цього Закону - громадяни України та члени їх сімей, а також особи, яким надана посвідка на проживання, статус особи без громадянства або статус міжнародного захисту в Україні, та члени їх сімей.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 2. Координація наданої підтримки

(1) Комісія з цивільного захисту зони співробітництва (надалі — Комісія):

- 1) приймає заяви від цивільного населення України на необхідну їм підтримку, включаючи проживання, харчування, предмети першої необхідності, медичні послуги та послуги освіти для дітей (надалі — заява);
- 2) інформує соціальну службу самоврядування про необхідність надання соціальної допомоги та соціальних послуг
- 3) координує надання підтримки.

(2) Заяви також приймаються Державною пожежно-рятувальною службою.

(3) Для надання координованої підтримки на адміністративній території відповідного самоврядування комісія може створити єдиний координаційний пункт підтримки, що надається державою та самоврядуванням, залучаючи до своєї діяльності неурядові організації.

(4) Установи, зазначені в цій статті, узагальнюють інформацію, одержану від цивільного населення України, необхідну для надання підтримки. Кабінет Міністрів визначає обсяг інформації, що підлягає отриманню для надання підтримки, порядок її збирання, використання та термін зберігання.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 2¹. Призначення робітників

З метою забезпечення видачі довгострокової візи або посвідки на проживання, зазначених у частині першій та другій статті 3 цього Закону, у разі масового прибуття громадян України, керівник державної установи або органу місцевого самоврядування або уповноважена ним посадова особа має право на строк до трьох місяців призначити посадову особу (працівника) цієї установи для виконання відповідних посадових (службових) обов'язків в Управлінні у справах громадянства та міграції, погодивши призначення з Управлінням у справах громадянства та міграції. Таке призначення не вважається переведенням на іншу посаду (робоче місце).

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 3. Право на проживання та роботу

(1) Якщо цивільна особа України не має права на проживання в Латвійській Республіці або має право на проживання, але не має права на роботу і якщо у нього є чинний проїзний документ, Управління у справах громадянства та міграції, Державна прикордонна охорона або дипломатичні представництва та консульські установи Латвійської Республіки за кордоном можуть видати довгострокову візу з правом працевлаштування без обмежень на строк до одного року, не застосовуючи вимоги пунктів 3 та 5 частини першої статті 4 Закону про імміграцію, а також невзимку державного мита за оформлення документів, що подаються для подання заяви на отримання візи.

(2) Управління у справах громадянства та міграції видає дозвіл на проживання цивільній особі України, яка не має чинного проїзного документа — посвідчення особи громадянина третьої країни — на один рік відповідно

(3) вимогами, зазначеними у пункті 24 частини першої статті 23 Закону про імміграцію та частини першої статті 61 Закону про притулок, без стягнення державного мита за видачу посвідки на проживання - посвідчення особи громадянина третьої країни.

(3) Якщо особа, якій надано статус тимчасового захисту, вперше в Латвії отримує документ, що засвідчує особу, особу відповідної особи підтверджується анкетною для співбесіди, затверджені посадовою особою Державної прикордонної охорони або Управління у справах громадянства та міграції.

(4) При видачі згаданих у частинах першій та другій цієї статті документів частина друга статті 65 Закону про притулок не застосовується.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 3¹. Виняток щодо видачі документа, що засвідчує особу

Якщо законний представник громадянина або негромадянина Латвії, який не досяг 15-річного віку, просить видати документ, що засвідчує особу, або законний представник бажає отримати документ, що засвідчує особу громадянина або негромадянина Латвії віком до 14 років, та представник є цивільною особою України та законний представник громадянина або негромадянина Латвії, є громадянином або негромадянином Латвії, є недоступний, то Управління у справах громадянства та міграції не може застосовувати пункт п'ятий статті 10 Закону про документи, що засвідчують особу.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 4. Термін дії проїзного документа, виданого в Україні

Якщо термін дії проїзного документа, виданого в Україні, минув, у Латвійській Республіці він вважається дійсним до 28 лютого 2023 року.

Стаття 5. Подання документів, необхідних для подання заяви на отримання візи чи посвідки на проживання або для визначення правового статусу особи

Якщо цивільна особа України запитує візу (також зазначену в частині 3 цього закону) або посвідку на проживання, але подані документи для запиту візи або посвідки на проживання не відповідають вимогам, передбаченим Законом про легалізацію документів або не представлені всі документи, необхідні для запиту на візи чи посвідку на проживання, зазначені в нормативних актах, то Управління у справах громадянства та міграції може встановити строк до одного року для подання необхідних документів. Це положення поширюється на ті документи, які необхідні для визначення правового статусу особи в Латвії, а також на внесення або оновлення інформації до Реєстру фізичних осіб.

Стаття 5¹. Забезпечення дотримання ветеринарно-санітарних вимог та реєстрація тварин

(1) Цивільному населенню України дозволено в'їзд до Латвії з тваринами та ввезення тварин з України, навіть якщо не забезпечено дотримання вимог, встановлених нормативними актами, що регулюють сферу ветеринарії.

(2) З метою забезпечення виконання мінімальних санітарних вимог та реєстрації тварин щодо тварин, що ввозяться до Латвії, Комісія приймає заяви від цивільного населення України про отримання підтримки, необхідної для виконання цих вимог.

(3) Кабінет Міністрів встановлює порядок, у якому реєструються згадані у частині першій цієї статті тварини та забезпечується виконання щодо них обов'язкових санітарних вимог, а також максимальний розмір плати за заходи щодо забезпечення визначається дотримання обов'язкових санітарно-гігієнічних вимог до тварин.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 6. Обов'язки об'єкту розміщення

(1) Якщо цивільній особі України потрібна додаткова підтримка (наприклад, вагітні жінки, сім'ї з дітьми віком до двох років або у зв'язку з функціональною інвалідністю - очевидні рухові розлади, психічні розлади, потреби у догляді, специфічна медична допомога та інші потреби), він повинен про це поінформувати місце розміщення, щоб можна було негайно надати необхідну підтримку та догляд. Місце розміщення інформує згадану у частині першій, другій або третій статті 2 цього закону установу про отриманий запит.

(2) Місце розміщення інформує Продовольчо-ветеринарну службу про цивільне населення України, яке прибуло до Латвії разом із тваринами.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 7. Обсяг надання допомоги

(1) Держава забезпечує громадянському населенню України:

- 1) підтримка, що надається Фондом інтеграції суспільства в рамках заходів інструментів політики Європейського Союзу;
- 2) підтримка найбільш знедолених у рамках операційної програми Європейського фонду підтримки;
- 3) до 30 днів послуг соціальної реабілітації в Державному агентстві соціальної інтеграції, якщо особа потребує цілодобового обслуговування у зв'язку з психоемоційним станом відповідно до оцінки соціальної служби місцевого самоврядування;
- 4) бюджетні технічні кошти у терміновому порядку;
- 5) Послуги, що надаються Державним агентством зайнятості, включаючи активну зайнятість та превентивні заходи щодо скорочення безробіття, що фінансуються в рамках заходів інструментів політики Європейського Союзу;
- 6) суспільні соціальні послуги в рамках заходів інструментів політики Європейського Союзу, без застосування їх у нормативних актах про Порядок оцінки індивідуальних потреб особи та розроблення індивідуального плану соціальної допомоги або соціальної реабілітації для здійснення деінституціоналізації. У такому разі оцінку індивідуальних потреб та розробку індивідуального плану соціальної допомоги або соціальної реабілітації забезпечує самоврядування, в якому проживає особа або в якому сирітський суд ухвалив рішення про встановлення екстреної опіки та призначення екстреного опікуна для дитини;
- 7) покриття витрат на реєстрацію тварин та дотримання обов'язкових санітарно-гігієнічних вимог що до тварин;
- 8) особам, яким в Україні встановлено I групу інвалідності або статус дитини-інваліда - право на отримання паркувального талону інваліда, виданого Управління безпеки дорожнього руху.

(1¹) Держава надає інші види підтримки цивільному населенню України, якщо потреба в ній встановлена після оцінки індивідуальних потреб особи.

(1²) Громадяни України мають право на базовий рахунок у розумінні Закону про платіжні послуги та електронні гроші. Кредитна організація зобов'язана відкрити базовий рахунок незалежно від виконання громадянином України умов частини другої статті 97.² Закону про платіжні послуги та електронні гроші.

(2) Неповнолітні громадяни України мають право на здобуття освіти у тому ж порядку та в тому ж обсязі, що й неповнолітні особи, які шукають притулку, відповідно до нормативних актів, що визначають право осіб, які шукають притулку, на освіту. Неповнолітні громадяни України мають право на здобуття дошкільної освіти в освітній установі

муниципальної освіти, на адміністративній території якої проживає дитина. Якщо муніципалітет для неповнолітнього громадянина України, який досяг віку півтора року та місце проживання якого перебуває на адміністративній території муніципальної освіти, не надає місце у програмі дошкільної освіти, що реалізується освітньою установою місцевого самоврядування (з півтора року до початку початкової освіти) та неповнолітній громадянин України проходить програму дошкільної освіти у приватній освітній установі, то самоврядування покриває витрати відповідного постачальника приватних послуг у порядку та у розмірі, встановлених Законом про освіту та підзаконними йому нормативними актами. Неповнолітнім в Україні надається можливість здобуття освіти державною мовою або мовою меншини на рівні дошкільної та початкової освіти, відповідно до положень Закону про освіту щодо мови навчання в освітніх програмах меншин. Неповнолітні цивільні особи України не складають державних іспитів, необхідних для відповідного рівня освіти, при отриманні освіти.

(3) Громадяни України мають такі ж права на соціальні послуги та соціальну допомогу, які передбачені для громадян Латвії та негромадян Латвії у Законі про соціальні послуги та соціальну допомогу. Соціальні послуги та соціальна допомога надаються муніципалітетом, на території якого проживає особа. До 31 серпня 2022 року муніципальна соціальна служба не проводить оцінку матеріальної бази цивільного населення України до ухвалення рішення про призначення допомоги із соціальної допомоги та соціального обслуговування.

(4) Громадянин України має право на отримання платних послуг охорони здоров'я у тому ж обсязі, що й особи, застраховані у Латвії у межах обов'язкового державного медичного страхування. Крім груп осіб, зазначених у частині другій статті 6 Закону про фінансування охорони здоров'я, цивільна особа України звільняється від співплати пацієнта, за винятком випадку, якщо вона застрахована відповідно до Закону «Про державне соціальне страхування».

(4¹) В аптеці громадянину України видають ліки для лікування хронічних захворювань, крім наркотичних засобів або аналогічних психотропних засобів, що відпускаються за рецептом, виданим в Україні, якщо рецепт написаний розбірливим почерком або за допомогою комп'ютера або інших технічних засобів, що забезпечують ясне та однозначне сприйняття деталей рецепту та тексту, і рецепт не зазнавав коригування. Також ліки відпускаються, якщо термін дії рецепту закінчився не більше 14 днів тому. Рецепти, виписані в Україні, зберігаються в аптеці три роки

(5) З метою оперативної підтримки цивільного населення України Державне агентство зайнятості має право організовувати активну зайнятість та профілактичні заходи щодо зниження рівня безробіття не застосовувати встановлений нормативними актами порядок щодо організації та фінансування активної зайнятості та профілактичних заходів щодо скорочення безробіття для відбору виконавців заходів.

(6) Для прийому на роботу цивільних осіб України не потрібна реєстрація вакансії роботодавця у Державному агентстві зайнятості та не застосовується встановлена нормативними актами вимога про працевлаштування іноземців та розмір необхідних фінансових засобів для забезпечення роботодавцем заробітної плати не нижче середньої брутто-зарплати в Латвійській Республіці у попередньому році.

(7) Громадянин України при вступі у трудові відносини має право на отримання одноразової початкової допомоги з праці у розмірі однієї мінімальної місячної заробітної плати, яка не оподатковується прибутковим податком із населення. Для отримання зазначеної допомоги особа повинна подати заяву до Державного агентства зайнятості протягом місяця з дня виникнення трудових правовідносин.

(8) Цивільне населення України має право безкоштовно користуватися транспортним засобом загального користування для перевезення пасажирів на пільгових маршрутах регіонального значення при пред'явленні документа, що засвідчує особу, або іншого документа, що підтверджує, що особа є цивільною особою України.

(Зі змінами, внесеними до закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 8. Фінансування підтримки

(1) Заходи щодо підтримки цивільного населення України фінансуються переважно за рахунок коштів державного бюджету та бюджетів органів місцевого самоврядування, що виділяються установами, що фінансуються з бюджету. Кабінет Міністрів може за мотивованим запитом міністерств ухвалити рішення щодо виділення коштів з державного бюджету за програмою 02.00.00 «Кошти на непередбачувані витрати» для надання підтримки, зазначеної в цьому законі.

(2) Міністр фінансів має право вносити зміни до асигнувань, у тому числі скорочення або перерозподіл асигнувань між міністерствами та іншими центральними державними установами на надання підтримки цивільному населенню України, якщо прийнято відповідне рішення Кабінету Міністрів та Бюджетно-фінансова (податкова) комісія Сейму розглянула його протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідної інформації та не заперечувала проти нього, а також перерозподіляти асигнування міністерству або іншій центральній державній установі в межах встановлених законом асигнувань між програмами, підпрограмами та кодами витрат за економічними категоріями.

(3) Для забезпечення надання допомоги, зазначеної в цьому законі, Міністр фінансів має право збільшити асигнування, зазначені в законі «Про державний бюджет на 2022 рік» у програмі 02.00.00 «Кошти на непередбачені витрати» бюджетного відділу «74. Перерозподіл у процесі виконання державного бюджету» та розширити допустимі межі дій уряду щодо виконання державних зобов'язань, якщо прийнято відповідне рішення Кабінету Міністрів та Бюджетно-фінансова (податкова) комісія Сейму розглянула його протягом п'яти робочих днів з дня отримання відповідної інформації та не заперечувала проти нього.

Стаття 8¹. Застосування податку на додану вартість

Ставка податку на додану вартість 0 відсотків застосовується до такого постачання товарів, у межах якого платник податку на додану вартість реєструється на підставі договору, що взаємно укладеного договору, або акта приймання-передачі товарів, або на підставі іншого документа, що засвідчує правочин, товар безоплатно передається організації суспільної користі, яка:

1) ці товари вивозить з території Європейського Союзу в рамках гуманітарної допомоги та благодійності з метою надання спільної підтримки суспільства України;

2) ці товари доставляються органу, визнаному іншою державою-членом Європейського Союзу, який передає їх як гуманітарну допомогу чи пожертви населенню України.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022. Стаття застосовується з 24.02.2022. Див. пункт 2 Перехідних положень)

Стаття 9. Виняток щодо державних закупівель

Для надання підтримки, зазначеної в цьому Законі, цивільному населенню України у розумінні Закону про державні закупівлі та Закону про державні закупівлі вправі здійснювати закупівлі без застосування правових норм, що регулюють відповідну сферу закупівель, а також вносити зміни до відповідних договорів, укладених із постачальниками, в обсязі, об'єктивно необхідному для надання підтримки цивільному населенню України. З метою забезпечення ефективного використання коштів замовника шляхом організації підтримки, передбаченої цим Законом, проводиться дослідження цін.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 10. Права на безкоштовне розповсюдження телебачення

(1) Національна рада з електронних засобів масової інформації на свій розсуд має право на строк до одного року в мережі, де безкоштовні телевізійні програми поширюються наземними передавачами, включити іноземну телепрограму, основна звукова доріжка якої буде українською мовою. У цьому випадку не застосовується встановлена частиною другою статті 61 Закону про електронні засоби масової інформації вимога про застосування процедури конкурсу.

(2) Постачальники послуг з поширення телевізійних програм не зобов'язані включати програму, зазначену в частині першій цієї статті, до списку своїх програм, що ретранслюються.

(3) До згаданої у частині першій цієї статті програми не застосовуються положення Закону про електронні засоби масової інформації щодо надання обов'язкових субтитрів.

(4) Технічне розповсюдження програми в мережі, де безкоштовні телевізійні програми поширюються наземними передавачами, забезпечує Державне акціонерне товариство «Латвійський державний центр радіо та телебачення». Умови розповсюдження узгоджуються Національною радою з електронних засобів масової інформації, Державно-акціонерним товариством «Латвійський державний центр радіо та телебачення» та власником або законним представником програми за взаємною згодою.

(5) Зазначений у частині четвертій цієї статті захід фінансується у порядку, встановленому частиною другою статті 8 цього закону.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 11. Право муніципалітету на пожертвування

Муніципалітет на підставі рішення ради має право жертвувати кошти чи майно для спільної підтримки суспільства України.

Стаття 11¹. Право юридичних осіб на пожертвування

(1) Товариства та фонди мають право жертвувати кошти або майно для спільної підтримки українського суспільства поза метою, визначеною у статуті.

(2) Товариства та фонди при прийомі пожертвувань та подарунків від фізичних та юридичних осіб для загальної підтримки суспільства України мають право не вказувати ідентифікаційні дані про жертводавців та дарувальників у розділі «Звіт про пожертвування та дари».

(3) Товариство капіталу публічної особи, товариство капіталу, в якому частка публічної особи у статутному капіталі окремо або загалом перевищує 50 відсотків, а також товариство капіталу, в якому частка капіталу однієї чи кількох публічних осіб окремо або в сукупності перевищує 50 відсотків (надалі також - суспільство капіталу), має право жертвувати фінансові кошти чи майно для спільної підтримки суспільства України.

(4) Товариство капіталу може спрямувати не більше 20 відсотків суми прибутку попереднього звітного року, зменшеного на субсидію з державного бюджету, отриману суспільством капіталу у відповідному звітному році, на пом'якшення наслідків кризи, спричиненої COVID-19. Подарунки (пожертви) на загальну підтримку суспільства України, у тому числі подарунки (пожертви), зазначені у пункті 1 частини другої статті 10 Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи, не повинні перевищувати суму, зазначену у частині першій статті 11 Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи.

(5) Дозвіл міністра фінансів зазначений у пунктах 1 та 3 частини третьої статті 11 Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи не потрібен, якщо товариство капіталу, зазначене у цих пунктах, жертвує (дарує) фінансові кошти або майно для спільної підтримки суспільства України.

(6) Якщо сума індивідуального дару (пожертвування) для загальної підтримки суспільства України не перевищує 1500 євро, рішення про її надання приймається правлінням відповідного товариства капіталу за згодою наглядової ради, якщо такою було створено у товаристві капіталу.

(7) Якщо сума індивідуального дару (пожертвування) на загальну підтримку суспільства України перевищує 1500 євро або загальна сума подарунків (пожертв), зроблених на загальну підтримку суспільства України протягом календарного року на одного отримувача подарунка (пожертвування) перевищує 1500 євро, дару (пожертвування) може бути наданий правлінням відповідного товариства капіталу за згодою власника часток капіталу публічної особи та наглядової ради, якщо такою було створено у товаристві капіталу.

(8) Товариство капіталу зобов'язане дотримуватися обмежень, встановлених Законом про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи, тією мірою, якою встановлено цим законом, якщо не встановлено не інше. До здійснення пожертвування правління та рада товариства капіталу, якщо такою було створено у товаристві капіталу, оцінюють відповідність дару (пожертвування) цілям цього закону та вимогам Закону про запобігання розтраті державних коштів та майна публічної особи. Правління та рада товариства капіталу, якщо вони були створені у товаристві капіталу, діють як розсудливий та сумлінний власник, несуть відповідальність за відповідність свого рішення вимогам правових актів, а також за контроль за виконанням цього рішення. Правління і рада товариства капіталу, якщо такою було створено у товаристві капіталу, зобов'язані забезпечити відповідність використання дару (пожертвування) вимогам обов'язкових нормативних актів протягом усього терміну дії договору дару (пожертвування).

(9) Після вчинення згаданого в частині сьомій цієї статті дару (пожертвування) товариство капіталу протягом 10 робочих днів інформує Міністерство фінансів про зроблений дар (пожертвування), вказавши його суму та одержувача.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 12. Умови надання первинної допомоги

(1) Держава надає первинну підтримку цивільному населенню України на строк до 90 днів - послуги з розміщення та харчування, а також предмети першої необхідності (надалі разом - первинна допомога особам).

(2) Перелік та обсяг предметів першої необхідності, що входять до первинної допомоги, що надається особам встановлює Кабінет міністрів.

(3) Порядок надання первинної допомоги особам, а також зберігання та видачі предметів першої необхідності встановлює Кабінет Міністрів.

Стаття 13. Компетенція муніципалітету у наданні підтримки

(1) Муніципалітети:

- 1) надають невідкладну допомогу громадянському населенню України з тяжкими або дуже тяжкими функціональними порушеннями, які обмежують можливість людини пересуватися та обслуговувати себе, а також надають послуги соціального догляду за місцем проживання та послуги з підтримки пересування;
- 2) визначають місця проживання цивільного населення України, яке потребує додаткової допомоги, щоб планувати подальшу допомогу та надавати необхідну підтримку;
- 3) збирають інформацію про підтримку, що надається цивільному населенню України, та про витрати на її надання.

(2) Самоврядування, використовуючи електронну послугу Казначейства ePārskati відповідно до нормативних актів про порядок, в якому Казначейство забезпечує оборот інформації, використовуючи електронні послуги Казначейства, один раз на місяць до десятого числа місяця, наступного за звітним, подає до Міністерства охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку звіт про витрати, пов'язані з підтримкою, наданою цивільному населенню України.

(2¹) Міністерство відповідної галузі, відповідно до своєї компетенції, протягом п'яти робочих днів оцінює обґрунтованість відомостей, зазначених у частині другій цієї статті.

(3) Міністерство охорони навколишнього середовища та регіонального розвитку один раз на місяць відшкодовує органам місцевого самоврядування витрати, понесені згідно з наданням підтримки цивільному населенню України, клопотаючи про виділення коштів бюджетного відділу «74. Фінансування, що підлягає перерозподілу у процесі виконання річного державного бюджету» програми 02.00.00 «Кошти на непередбачувані витрати», за винятком видатків, зазначених у статті 11 цього закону.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022. Нова редакція частини другої та частини 2.¹ вступає в силу 21.03.2022. Див. пункт 4 Перехідних положень)

Стаття 14. Право громадян України на лікувальну діяльність

(1) Порядок надання тимчасових професійних послуг за регульованою професією в Латвійській Республіці, встановлений Кабінетом Міністрів, поширюється також на лікарів-практиків, які є цивільними особами України.

(2) Встановлений Кабінетом Міністрів порядок продовження терміну реєстрації для практикуючих лікарів, які за професією або за однією з основних спеціальностей, підспеціальностей або додаткових спеціальностей професії здійснювали професійну діяльність за межами Латвійської Республіки у державі-члені Європейської економічної зони або Швейцарської Конфедерації, поширюється також на медичних працівників, які провадили професійну діяльність в Україні та є цивільними особами України.

(3) Встановлений Кабінетом Міністрів порядок переатестації для практикуючих лікарів, які тривалий час здійснювали професійну діяльність за межами Латвійської Республіки в одній із держав-членів Європейського Союзу, поширюється також на медичних працівників, які здійснювали професійну діяльність в Україні за основною спеціальністю, підспеціальністю, додатковою спеціальністю або лікувальним чи діагностичним методом, зазначеним у посвідченні та які є цивільними особами України.

(4) Згадані у частинах першій, другій та третій цієї статті медичні працівники (крім медичних сестер, помічників медсестер) працюють під керівництвом сертифікованого спеціаліста з відповідної спеціальності, стаж роботи якого за відповідною спеціальністю після отримання медичної довідки становить не менше ніж п'ять років. Медсестри та помічники медсестер повинні працювати під наглядом дипломованої медсестри, яка має не менше п'яти років професійного досвіду у цій професії.

(5) Компетентні органи мають право оцінювати та не вимагати у заявника всі документи, якщо є можливість засвідчитися про наявність документа про освіту заявника та здійснювану ним професійну діяльність за відповідною професією або спеціальністю в Україні. У цьому випадку компетентна установа вправі прийняти рішення про визнання професійної кваліфікації.

Стаття 15. Зайнятість цивільних осіб України у сфері освіти

(1) Цивільні особи України мають право працювати вчителем незалежно від вимог, встановлених нормативними актами до професії вчителя, якщо вони беруть участь лише у здійсненні навчального процесу для цивільних осіб України.

(2) Цивільні особи України мають право надавати послуги з догляду за дітьми без урахування вимог, встановлених нормативними актами до постачальників послуг з догляду за дітьми, якщо ці послуги надаються лише щодо неповнолітніх цивільних осіб України.

Стаття 16. Винятки щодо деяких вимог до виконання обов'язків

(1) Роботодавець має право прийняти на роботу громадянина України навіть без знання державної мови такою мірою, наскільки це не заважає виконанню трудових обов'язків.

(2) У лікувальному закладі може працювати медичний працівник, який є цивільною особою України, якщо він може забезпечити необхідну для здійснення професійної діяльності медичного працівника комунікацію (наприклад, за допомогою перекладача), включаючи надання інформації пацієнтам у доступній формі, а також спілкування з практикуючими лікарями, персоналом підтримки медичних осіб та персоналом у медичному закладі.

(3) Аптека, оптовий торговець ліками або лікувальна установа можуть наймати провізора та помічника провізора, який є цивільною особою України, якщо вони можуть забезпечити необхідну для здійснення професійної діяльності комунікацію (наприклад, за допомогою перекладача), включаючи надання клієнтам інформації у доступній формі, якщо це необхідно для виконання ними своїх обов'язків, а також спілкування з персоналом в аптеці.

(4) Щоб зареєструвати цивільну особу України в реєстрі водіїв таксі, що підтримується Управлінням автомобільного транспорту як особу, яка має право керувати транспортними засобами, здійснюючи комерційні пасажирські перевезення на таксі або здійснюючи комерційні пасажирські перевезення легковим автомобілем, не застосовуються вимоги до знання державної мови, а також обов'язок доводити, що стосовно особи не зареєстрована заборона на видачу посвідчень водія, якщо посвідчення водія видано за кордоном.

(5) Роботодавець має право прийняти на роботу цивільну особу України без проведення першої обов'язкової перевірки здоров'я відповідно до нормативних актів, що регламентують порядок проведення обов'язкової перевірки здоров'я протягом трьох місяців з дня укладення договору найму. Цей виняток не поширюється на первинний медичний огляд осіб, яких планується працевлаштувати на роботу за особливих умов відповідно до додатка 2 до Постанови Кабінету Міністрів № 219 від 10 березня 2009 року «Порядок проведення обов'язкового медичного огляду»

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 17. Зайнятість цивільних осіб України у фармацевтичній допомозі

(1) Порядок надання тимчасових професійних послуг за регульованою професією в Латвійській Республіці, встановлений Кабінетом Міністрів, поширюється також на провізорів та помічників провізорів, які є цивільними особами України.

(2) Особи, зазначені в частині першій цієї статті, працюють під безпосереднім керівництвом і в присутності провізора.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 18. Забезпечення особистих та майнових прав та інтересів неповнолітніх без супроводу, які в'їжджають до Латвії

(1) З метою забезпечення захисту прав неповнолітнього, який в'їхав до Латвії без супроводу батьків (надалі – несупроводжувана дитина), та надання йому підтримки, голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду в односторонньому порядку приймає рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини.

(2) Усиновлення несупроводжуваної дитини заборонено.

(3) Особа, до якої прибуває несупроводжувана дитина, а також особа, якій у Латвії надано статус опікуна або усиновлювача, прийомної сім'ї або приймаючої сім'ї, або особа, з якою до Латвії прибула несупроводжувана дитина, може стати надзвичайним опікуном.

(4) Для того, щоб стати надзвичайним опікуном, особа подає заяву до сирітського суду, на території якого знаходиться несупроводжувана дитина. Особа, яка взяла на себе функції надзвичайного опікуна, не може згодом вимагати звільнення від цих обов'язків без поважної причини.

(5) До прийняття в односторонньому порядку рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини сирітський суд повинен негайно:

1) з'ясувати думку несупроводжуваної дитини про встановлення надзвичайної опіки, якщо дитина може її сформулювати з урахуванням свого віку та ступеня зрілості;

2) з'ясувати мотивацію особи, яка подала заяву про призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини, стати надзвичайним опікуном цієї несупроводжуваної дитини;

3) оцінити житлові умови особи;

4) запитати інформацію з Реєстру покарань;

5) запитати у Національної служби охорони здоров'я інформацію про те, чи внесено стосовно особи картку наркологічного хворого або картку хворого з психічними та поведінковими розладами в єдину електронну інформаційну систему сфери охорони здоров'я.

(6) Сирітський суд забезпечує, щоб особа, яка призначається надзвичайним опікуном, мала здібності та якості, необхідні для виконання обов'язків надзвичайного опікуна, та оцінює осіб щодо:

1) мотивації стати надзвичайним опікуном;

2) умов проживання;

3) здатності представляти несупроводжувану дитину в особистих відносинах.

(7) При оцінці відповідності особи до виконання обов'язків надзвичайного опікуна сирітський суд додатково до зазначеної у частині шостій цієї статті інформації враховує інформацію, надану Національною службою здоров'я про те, чи внесено стосовно особи картку наркологічного хворого або картку хворого з психічними та поведінковими розладами в єдину електронну інформаційну систему сфери охорони здоров'я, а також відомості з Реєстру покарань, якщо такі є.

(8) Особи, зазначені у статті 242 Цивільного закону, не можуть бути надзвичайними опікунами, якщо цим законом не встановлено інше.

(9) В односторонньому порядку рішення приймає голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду, на території якого знаходиться несупроводжувана дитина. Це рішення також може бути прийняте, якщо несупроводжувана дитина не може пред'явити документ, що засвідчує особу. При зміні особою місця проживання разом із несупроводжуваною дитиною сирітський суд, який ухвалив рішення в односторонньому порядку, надсилає копії матеріалів справи про надзвичайну опіку до сирітського суду, на території якої знаходиться нове місце проживання особи, для нагляду за надзвичайною опікою.

(10) В односторонньому порядку рішення приймається протягом двох робочих днів із дня отримання заяви. Сирітський суд повідомляє про це надзвичайного опікуна несупроводжуваної дитини, Державну інспекцію із захисту прав дитини та соціальну службу місцевого самоврядування, сирітський суд якого ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна для несупроводжуваної дитини.

(11) Державна інспекція із захисту прав дитини складає та веде єдиний реєстр несупроводжуваних дітей та їх облік, щоб забезпечити надання необхідної інформації для возз'єднання несупроводжуваної дитини з її сім'єю, а також забезпечити стандартизований пошук інформації та статистичний аналіз.

(12) Обмін інформацією між Державною інспекцією із захисту прав дитини, муніципальною соціальною службою та сирітським судом здійснюється в електронній формі.

(13) Сирітський суд порушує справу про встановлення надзвичайної опіки, а також забезпечує фотографування несупроводжуваної дитини та її особистих речей та внесення цієї інформації до матеріалів справи.

(14) В односторонньому порядку прийняте рішення дійсне до повноліття несупроводжуваної дитини або до моменту колегіального прийняття сирітським судом рішення про припинення надзвичайної опіки. Інші рішення щодо забезпечення інтересів несупроводжуваної дитини сирітський суд приймає колегіально.

(15) Обов'язки надзвичайного опікуна полягають у:

1) представленні несупроводжуваної дитини у забезпеченні її особистих, законних та майнових інтересів на території Латвійської Республіки. Надзвичайний опікун не несе відповідальності за управління майном несупроводжуваної дитини, яка знаходиться за межами території Латвії;

2) співпраці з державними установами та установами місцевого самоврядування у забезпеченні особистих та законних інтересів несупроводжуваної дитини;

3) забезпеченні несупроводжуваній дитині умов проживання та догляду, що відповідають її віку та стану здоров'я (медичне обслуговування, виховання та освіта);

4) інформуванні сирітського суду про перешкоди, що суттєво впливають на здатність надзвичайного опікуна виконувати обов'язки надзвичайного опікуна у майбутньому;

5) негайно повідомити сирітський суд, якщо:

- a) несупроводжувана дитина постраждала в нещасному випадку,
- b) здоров'я несупроводжуваної дитини швидко погіршилося,
- c) несупроводжувана дитина вчинила злочинне діяння,
- d) несупроводжувана дитина втекла,
- e) між несупроводжуваною дитиною та надзвичайним опікуном виникла конфліктна ситуація,
- f) несупроводжувана дитина вмерла,
- g) має доступ до іншої інформації, яка може суттєво вплинути на майбутній догляд за несупроводжуваною дитиною;

6) укласти договір із центром підтримки про отримання підтримки;

7) погодити виїзд несупроводжуваної дитини за межі держави з сирітським судом;

8) інформувати сирітський суд про зміну місця проживання несупроводжуваної дитини.

(16) Надзвичайний опікун має право:

- 1) отримувати зазначену у частині першій статті 18 цього закону допомогу;
- 2) отримувати муніципальні соціальні послуги поліпшення соціального становища несупроводжуваного ребенка;
- 3) звертатися до сирітського суду, який ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна над несупроводжуваною дитиною, у разі виникнення спору між надзвичайним опікуном та несупроводжуваною дитиною.

(17) Обов'язки сирітського суду у нагляді за надзвичайною опікою полягають у наступному:

- 1) постійно стежити за діями надзвичайного опікуна щодо забезпечення особистих інтересів несупроводжуваної дитини, контролюючи, чи піклується надзвичайний опікун про виховання несупроводжуваної дитини з такою ж ретельністю, якою сумлінні батьки піклувалися б про виховання своєї дитини;
- 2) не рідше одного разу в перші три місяці після встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна, а також не рідше одного разу на рік проводити перевірку умов проживання та догляду за несупроводжуваною дитиною в сім'ї екстреного опікуна та складати акт перевірки житлових умов;
- 3) приймати рішення про усунення надзвичайного опікуна від виконання обов'язків надзвичайного опікуна та про тимчасове призначення опікуна або про поміщення несупроводжуваної дитини до прийомної сім'ї або встановлення тривалого соціального догляду та соціальної реабілітації, якщо сирітський суд виявить у поведінці надзвичайного опікуна недоліки, вади, жорстоке поводження чи загрозу життю чи здоров'ю несупроводжуваної дитини.

(18) Згадані у цій статті причини, що перешкоджають призначенню особи як надзвичайний опікун, також є причинами для висловлювання надзвичайного опікуна, якщо вони виявляються після призначення надзвичайного опікуна. Надзвичайний опікун висловлюється у порядку, встановленому частинами дев'ятої та десятої цієї статті.

(19) Голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду приймає в односторонньому порядку рішення про приміщення дітей до закладів тривалого соціального догляду та соціальної реабілітації (надалі — установа з догляду за дітьми) протягом двох робочих днів з дня отримання відомостей про групу несупроводжуваних дітей на території її діяльності, із зазначенням у вирішенні найменування установи. Якщо до сирітського суду надійшла інформація про групу несупроводжуваних дітей на його території, які перебували в одній установі з догляду за дітьми на території України, голова сирітського суду, заступник голови сирітського суду або член сирітського суду при прийнятті в односторонньому порядку рішення про приміщення несупроводжуваних дітей до установи з догляду за дітьми не оцінює можливість встановлення надзвичайної опіки над несупроводжуваною дитиною. Якщо установа з догляду за дітьми не може забезпечити догляд зазначеній групі, то сирітський суд може ухвалити рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна несупроводжуваній дитині.

(20) Установа з догляду за дітьми може також надавати довгострокові послуги соціального догляду за несупроводжуваними дітьми в місцях,

не зареєстрованих у реєстрі постачальників соціальних послуг, якщо місцем надання послуги є приміщення, придатне для проживання, освітлене та опалювальне, придатне для тривалого проживання людини та розміщення предметів домашнього побуту.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Стаття 19. Допомога надзвичайному опікуну

(1) Надзвичайний опікун отримує компенсацію за виконання обов'язків надзвичайного опікуна, допомогу на утримання несупроводжуваної дитини, а також допомогу на купівлю одягу та м'якого інвентарю (наприклад, постільної білизни, ковдри, подушки, матраци), яка виплачується з бюджету самоврядування, сирітський суд якого ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна.

(2) Винагорода за виконання обов'язків надзвичайного опікуна становить 171 євро на місяць, незалежно від кількості несупроводжуваних дитин.

(3) Допомога на утримання несупроводжуваної дитини не може бути меншою, ніж:

1) 215 євро за несупроводжувану дитину віком до семи років;

2) 258 євро за несупроводжувану дитину віком до 18 років.

(4) Для отримання винагороди за виконання обов'язків надзвичайного опікуна, допомоги на утримання несупроводжуваної дитини та допомоги на купівлю одягу та м'якого інвентарю, надзвичайний опікун подає письмову заяву до самоврядування, сирітський суд якого ухвалив рішення про встановлення надзвичайної опіки та призначення надзвичайного опікуна. Самоврядування розглядає зазначену заяву протягом 10 робочих днів після її отримання та приймає рішення про призначення або про відмову у призначенні компенсації за виконання обов'язків надзвичайного опікуна, допомоги на утримання несупроводжуваної дитини та допомоги на купівлю одягу та м'якого інвентарю.

(5) Допомога на купівлю одягу та м'якого інвентарю виплачується у розмірі, встановленому обов'язковими правилами самоврядування, який встановлений для дітей, поміщених у прийомну сім'ю. Замість зазначеної допомоги муніципалітет може надати одяг, взуття та інші предмети, необхідні для несупроводжуваної дитини.

(6) Самоврядування може ухвалити рішення про надання необхідних додаткових послуг для покращення соціального становища несупроводжуваної дитини.

(7) Після досягнення несупроводжуваною дитиною повноліття самоврядування виплачує допомогу на утримання дитини самій дитині до досягнення нею 19-річного віку.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Перехідні положення

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

1. Держава оплачує допомогу, зазначену в частинах першій та третій статті 7, частині першій статті 12 та пункті 1 частини першої статті 13 цього закону, а також медичні послуги, що надаються цивільному населенню України, починаючи з 24 лютого 2022 року.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

2. Стаття 8¹ цього закону застосовується з 24 лютого 2022 року.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

3. Кабінет Міністрів видає згадані у частині четвертій статті 2 цього закону правила Кабінету Міністрів не пізніше 17 березня 2022 року.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

4. Зміна статті 13 цього закону щодо викладу другої частини у новій редакції та доповнення частини 2¹ вступає в силу з 21 березня 2022 року.

(у редакції закону від 10.03.2022., що вступає в силу 12.03.2022.)

Закон вступає в силу наступного дня після його оголошення.

Закон ухвалено Сеймом 3 березня 2022 року.

Президент держави *Е. Левітс*

У Рігі 4 березня 2022 року

© Офіційний видавець "Latvijas Vēstnesis"